

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3145/2015. (VII. 24.) AB HATÁROZATA**alkotmányjogi panasz elutasításáról**

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

határozatot:

- 1. Az Alkotmánybíróság a törvényes bíróhoz való jog sérelme kapcsán az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésére alapított, a Budapest Környéki Törvényszék 9.Pf.20.300/2014./7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.**
- 2. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt egyebekben visszautasítja.**

Indokolás**I.**

- [1] 1. Az indítványozó magánszemély az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján terjesztett elő alkotmányjogi panaszt, kérve a Budapest Környéki Törvényszék 9.Pf.20.300/2014/7. számú jogerős ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és a Ráckevei Járásbíróság 15.P.20.260/2012/12. számú ítéletére is kiterjedő hatállyal történő megsemmisítését, mivel álláspontja szerint a jogerős ítélet sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, valamint az indítványozónak a XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljáráshoz való jogát.
- [2] A Ráckevei Járásbíróság 15.P.20.260/2012/12. számú elsőfokú ítéletével kötelezte az alperest, hogy kártérítés címén fizessen meg az indítványozónak (a per felperesének) 561 711 Ft-ot és annak 2006. május 18. napjától a kifizetés napjáig terjedő időre járó késedelmi kamatát, valamint 64 589 Ft perköltséget. A bíróság a keresetet ezt meghaladóan elutasította.
- [3] A per előzménye, hogy az indítványozó 2000 őszén megrendelte az alperestől családi háza teraszának, erkélyének és két lépcsőjének burkolását, amelyet az alperes 2000. október 14. napjáig elvégzett, azonban – az ítélet indokolása szerint – nem hagyott dilatációt és a tapadóhidat nem előírászerűen helyezte fel.

Ezt követően 2002 tavaszán a lépcsőnél a burkolólapok egy része levált az aljzatról. Az alperes ebben az évben javításokat végzett a munkaterületen, díjat a munkálatokért nem kért. 2005 tavaszán a padlólapok egy része ismét elvált az aljzattól, ezért az indítványozó 2005. április 30-án kelt levelében tájékoztatta a hibákról az alperest és felszólította őt a hibák kijavítására. Az alperes 2005. augusztus 2. napján 12 darab burkolólapot kijavított, további munkálatokat nem végzett. Ezt követően az indítványozó által az alperes ellen hibás teljesítés iránt indított perben (előzményper) a Ráckevei Városi Bíróság 14.P.20.282/2007/35. sorszámú ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az indítványozónak 539 240 Ft-ot és ennek 2006. május 18. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes kamatát, valamint 129 518 Ft-ot. Az alperes fellebbezése folytán eljáró Pest Megyei Bíróság mint másodfokú bíróság a 9.Pf.22.451/2009/4. sorszámú ítéletével az elsőfokú ítélet nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett részét megváltoztatta és az indítványozó keresetét – elévülésre hivatkozva – elutasította.

- [4] Az indítványozó ezen előzmények után, a jogerős ítélet kézhezvételét követően – a bírósághoz 2009. november 16-án érkezett – fizetési meghagyásban kérte kötelezni az alperest 626 270 Ft tőke és járulékai megfizetésére, a felek között létrejött vállalkozási szerződés alapján hibás teljesítés miatt a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (továbbiakban: régi Ptk.) 310. §-ában foglaltak szerint, kártérítés jogcímén.
- [5] A Ráckevei Járásbíróság az előzményper valamennyi iratát a per anyagává tette, és az indítványozó többször módosított keresetét részben alaposnak ítélte. A bíróság úgy foglalt állást, hogy az alperes 2005. augusztus 2. napján végzett javítása a régi Ptk. 327. § (1) bekezdése szerinti elismerésnek minősül, amely az elévülést megszakította, azaz az elévülés 2005. augusztus 2. napjával újból megkezdődött. Ennek okán, a bírósághoz 2009. november 16-án érkezett fizetési meghagyás miatt nem foghatott helyt azon alperesi hivatkozás, miszerint a követelés elévült. Az elsőfokú bíróság ítélete szerint az indítványozó 71,41%-ban, míg az alperes 28,59%-ban lett pernyertes, így erre tekintettel rendelkezett a perköltségről is.
- [6] Az elsőfokú ítélettel szemben az alperes fellebbezést, míg az indítványozó csatlakozó fellebbezést terjesztett elő.
- [7] 2. A Budapest Környéki Törvényszék 9.Pf.20.300/2014/7. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintve, a fellebbezett részt megváltoztatta és az indítványozó keresetét elutasította. A jogerős ítélet megállapítása szerint tévedett az elsőfokú bíróság, amikor akként foglalt állást, hogy a felperes kártérítési igényként előterjesztett keresete nem évült el.

Az indítványozó ugyanis a régi Ptk. 310. §-ára alapított kárigénye előterjesztésekor arra hivatkozott, hogy kára az alperes által végzett hibás teljesítésből ered, márpedig az alperes a munkát 2000. október 14-én fejezte be és adta át az indítványozó részére, így a jogerős ítélet szerint az indítványozó kára is ekkor keletkezett. Az 5 éves általános elévülési határidő kezdő időpontja – figyelemmel a régi Ptk. 326. § (1) bekezdésére – az adott esetben tehát 2000. október 14. napja. Az indítványozó az ítélet megállapítása szerint – a hibák 2005 tavaszán történt észlelése után – 2005. április 30-án szólította fel az alperest a hibák kijavítására. A régi Ptk. 326. § (2) bekezdése értelmében tehát az indítványozó ezen időpontig menthető okokból nem tudta követelését érvényesíteni, vagyis ezen időpontig a kártérítési igény elévülésének nyugvása volt megállapítható, mondta ki a jogerős ítélet. Mivel a felismerés időpontjától kezdődően az elévülési időből már egy évnél rövidebb idő maradt hátra, ezért az indítványozó követelését a régi Ptk. 326. § (2) bekezdése alapján 2005. április 30. napjától számított egy éven belül érvényesíthette volna, azonban az indítványozó fizetési meghagyás iránti kérelme 2009. november 16. napján érkezett a bírósághoz, mindezek alapján pedig – a jogerős ítélet szerint – a követelés elévült. Rámutatott a másodfokú bíróság továbbá arra is, hogy az indítványozó a 2005. április 30-án írt felszólító levelében kártérítési igényt nem érvényesített – csak az alperes burkolási munkáinak hibáit jelölte meg, s a hibáknak az alperes költségén történő kijavítására szólított fel –, ezért a felszólítás a régi Ptk. 327. § (1) bekezdésében rögzített elévülés megszakadását nem eredményezte és az elévülés – az első fokú bíróság álláspontjával ellentétben – nem kezdődött meg újra. Az alperes által 2005 augusztusában végzett kijavítási munka mint a hibás teljesítés elismerése csupán a szavatossági jogok elbírálása tekintetében vonható az értékelés körébe – mondta ki a jogerős ítélet.

- [8] Mindezek alapján a másodfokú bíróság megállapította, hogy az indítványozó kártérítési igényét az elévülési időn túl terjesztette elő, ezért kártérítési igénye elévült, az bírósági úton nem érvényesíthető.
- [9] 3. Az alkotmányjogi panasz szerint a Budapest Környéki Törvényszék 9.Pf.20.300/2014/7. számú ítélete sérti az Alaptörvény B) cikkének (1) bekezdését, valamint a XXVIII. cikkének (1) bekezdését.
- [10] Az indítványozó panaszában – az előzmények kronologikus ismertetése mellett – a régi Ptk. egyes rendelkezéseire és a Legfelsőbb Bíróság I. számú Polgári Gazdasági Elvi Döntésére hivatkozva részletesen kifejtette, hogy álláspontja szerint az előzményper kapcsán a Pest Megyei Bíróság által hozott 9.Pf.22.451/2009/4. számú jogerős ítélet miatt helyezkedett téves álláspontra

a szavatossági igénye elévülésének megállapítását illetően, továbbá ismertette az előzménypert követően általa kezdeményezett kártérítési eljárást megelőző bírósági döntéseket. Ennek során a Ráckevei Városi Bíróság ítélt dologra hivatkozással a pert megszüntette, majd a Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság helyt adott az indítványozó fellebbezésének, végzésében megállapítva, hogy a szavatossági igény elévülése miatt az indítványozó nincs elzárva attól, hogy követelését kártérítés jogcímén érvényesítse.

- [11] Ezt követően ismertette az indítványozó a Ráckevei Járásbíróság 15.P.20.260/2012/12. számú elsőfokú ítéletének azt a megállapítását, miszerint az alperes által 2005. augusztus 2. napján végzett javítási munka a régi Ptk. 327. § (1) bekezdése szerinti elismerésnek minősül, amely az elévülést megszakította.
- [12] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában ismertette a 2014. június 12-én, a Budapest Környéki Törvényszéken tartott tárgyaláson a felek jogi képviselői által előadott érveket, továbbá azt, hogy a bíróság ezen a tárgyaláson hozott végzésével a határozat kihirdetésére 2014. június hó 26. napját tűzte ki. A másodfokú bíróság ítéletének 2014. június 26. napján történt kihirdetésén mind az indítványozó, mind az alperes jogi képviselő nélkül jelent meg „a jegyzőkönyvben nevesített hallgatósággal”. A törvényszéki tanácselnök kihirdette a másodfokú bíróság ítéletét – az indítványozó keresetének elévülés okából való elutasítását –, és közölte, hogy az írásba foglalt ítélet a jogi képviselőknél postai úton kerül megküldésre. Az ítélethirdetés kapcsán az indítványozó sérelmezte, hogy az eljáró tanácsban a két bírónő helyett, az eljárásban addig soha részt nem vett két férfi bíró állt a tanácselnök asszony mellett, akik közül a „jobb oldalon álló bíró élénken, igenlően bólogatott az ítélethirdetés közben”, mindezzel azt az érzetet keltve, hogy a döntés meghozatalában részt vett és azzal egyetért. Az indítványozó megjegyezte, hogy a tanácselnök semmiféle okát vagy magyarázatát nem adta a bírósági tanács összetételében történt változásnak.
- [13] Az indítványozó szerint a Budapest Környéki Törvényszék a jogállamiság egyik legfontosabb ismérvét vette semmibe, nevezetesen azt, hogy „senki sem vonható el törvényes bírójától”. Az indítványozó hivatkozott e körben a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 2. § (2) bekezdésének és 8. § (1) bekezdésének sérelmére is. Az indítványozó sérelmezte továbbá, hogy a kézbesítést követően kiderült, hogy az írásba foglalt ítéleten 2014. június hó 12. napja került feltüntetésre, holott nem ekkor hirdette ki a bíróság az ítéletét a tárgyalási jegyzőkönyv tanúsága szerint sem. Ugyancsak sérelmezte alkotmányjogi panaszában az indítványozó, hogy a kézbesített ítéleten – a 2014. június 26. napján történt ítélethirdetéstől

eltérően – azok a bírók kerültek feltüntetésre, akik az ítélet kihirdetésénél nem voltak jelen, csak az azt megelőző eljárásban vettek részt. Az indítványozó szerint mindez a tisztességes és nyilvános tárgyaláshoz való, az Alaptörvényben biztosított jogának sérelmét eredményezte.

- [14] Az indítványozó ezt követően – az előzményperben megállapított tényállásra is hivatkozva – részletesen ismertette álláspontját arra vonatkozóan, hogy a régi Ptk. és a Legfelsőbb Bíróság I. számú Polgári Gazdasági Elvi Döntése alapján véleménye szerint miért téves a másodfokú bíróság okfejtése a kártérítési követelésének elévülésével kapcsolatban.
- [15] 4. Az indítványozó az Alkotmánybíróság főtítkárának azon felhívására, miszerint beadványa nem tartalmaz alkotmányossági szempontú indokolást, alkotmányjogi panaszát kiegészítette. A panasz-kiegészítésben az indítványozó – mint érintett rendelkezéseket –, ismét megjelölte az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, valamint XXVIII. cikkének (1) bekezdését, továbbá a Bszi. 2. §-ának (2) bekezdését és 8. §-ának (1) bekezdését. Az indítványozó – vissza-utalva alap-beadványának egyes részeire – állította egyrészt a jogállamiság és a tisztességes tárgyalás elvének sérelmét a másodfokú bíróság jogértelmezését illetően, másrészt állította a törvényes bíróhoz való jogának sérelmét arra hivatkozva, hogy a 2014. június 26-i ítélethirdetésen a másodfokú tanács tagjai helyett az eljárásban „soha részt nem vett új bírák jelentek meg”, továbbá a másodfokú bíróság jogerős ítéletén keltezőként 2014. június 12. napja szerepelt és az aláírók – a tanácselnök kivételével – nem az ítélethirdetésen ténylegesen megjelent bírók voltak.

II.

- [16] Az Alkotmánybíróság a panasznak a jogerős ítélet kihirdetését – annak körülményeit – sérelmező állítása miatt felszólította az indítványozót az általa hivatkozott okiratok megküldésére, továbbá kérte az elsőfokú bíróságtól az ügy teljes iratanyagának megküldését. Az elsőfokú bíróság által megküldött lefűzött iratanyagból, majd a megismételt kérésre megküldött további iratokból a panasz e része szempontjából releváns okiratok a következők.
- [17] 1. A Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság 9.Pf.20.300/2014/7. számú, „Jegyzőkönyv nyilvánosan megtartott tárgyalásról” megnevezésű, 2014. június 12-én 11 óra 30 perckor Budapesten, a Thököly u. 172. szám alatt az I. emelet VI. tárgyalóban tartott tárgyalásról készített jegyzőkönyve.

- [18] A jegyzőkönyv szerint a bíróság részéről a tárgyaláson jelen volt dr. B. E. törvényszéki tanácselnök, a tanács elnöke, B.-né dr. B. T. törvényszéki bíró, előadó és dr. L. B. törvényszéki bíró, míg a peres felek részéről megjelent a felperes és jogi képviselője, továbbá az alperes és jogi képviselője. A jegyzőkönyv részletesen tartalmazza a jogi képviselőknek a fellebbezéssel, illetve a csatlakozó fellebbezéssel kapcsolatos nyilatkozatait, majd a tanácselnök figyelmeztetését a tárgyalás berekesztésére. A jegyzőkönyv végül tartalmazza a határozat kihirdetésének elhalasztásáról és időpontjának 2014. június hó 26-án 12 órára történő kitűzéséről szóló végzést, melyre a jelenlévőket a bíróság a végzés kihirdetésével szóban értesíti azzal, hogy távolmaradásuk a határozat kihirdetésének nem akadály. A jegyzőkönyv a tanács elnöke és a jegyzőkönyv leírója eredeti aláírásával van ellátva, a jegyzőkönyv az elsőfokú bíróságnál lefűzött iratanyagban nem szerepelt, utólag került megküldésre.
- [19] 2. A Budapest Környéki Törvényszéknek mint másodfokú bíróságnak a 2014. június 12-én kelt jegyzőkönyvvel azonos, 9.Pf.20.300/2014/7. sorszámú, „Jegyzőkönyv nyilvánosan megtartott határozat hirdetéséről” megnevezésű, 2014. június hó 26-án 12 órakor Budapesten, a Thököly u. 172. szám alatti I. emelet VI. tárgyalóban tartott határozat hirdetéséről készített jegyzőkönyve. A jegyzőkönyv szerint a bíróság részéről a tárgyaláson jelen volt dr. B. E. a tanács elnöke, dr. R. L. törvényszéki bíró és dr. U. A. törvényszéki bíró, míg a peres felek részéről megjelent a felperes és az alperes személyesen. A tanács elnöke a határozathirdetés megnyitása után megállapította, hogy a felek jogi képviselői értesítés ellenére nem jelentek meg. Tájékoztatta a feleket, hogy a határozat hirdetés anyagának rögzítése hangfelvevővel történik, az írásban elkészült jegyzőkönyvet 8 munkanap elteltével a Polgári Irodában megtekinthetik, illetőleg megfelelő illeték lerovása ellenében a másolatot átvehetik, erre irányuló igény és e-mail cím bejelentése esetén e-mailen történő megküldését kérhetik. Ezt követően a tanács elnöke kihirdette a külön íven szövegezett és írásba foglalt ítéletet. A jegyzőkönyv a tanács elnöke és a jegyzőkönyv leírója eredeti aláírásával van ellátva, a jegyzőkönyv a bíróság lefűzött iratanyagában nem szerepelt, utólag került megküldésre.
- [20] 3. A Budapest Környéki Törvényszéknek mint másodfokú bíróságnak a 2014. június 12-én és 2014. június 26-án készített jegyzőkönyvekkel azonos, 9.Pf.20.300/2014/7. sorszámú, a bírósági iratanyagban lefűzött, 2014. június 12-én kelt ítéletén dr. B. E. törvényszéki tanácselnök, a tanács elnöke, dr. L. B. törvényszéki bíró és B.-né dr. B. T. törvényszéki bíró, előadó neve „s. k.” jelzéssel

került feltüntetésre azzal, hogy az előadó törvényszéki bíró az ítéletet eredeti aláírással látta el. A kiadmányt hitelesítő T. M.-né törvényszéki tisztviselő aláírása az ítéleten nem szerepel, csak a Budapest Környéki Törvényszék körbélyegzőjének eredeti lenyomata. Az ítélet első oldalának jobb felső sarkán lévő érkeztető bélyegző alapján az iratok 2014. augusztus 5-én érkeztek a Ráckevei Járásbíróságra. Az érkeztető bélyegző alatt lévő, eredeti bírói aláírással ellátott „Záradék” feliratú bélyegzőlenyomat szerint: „Az ítélet 2014. június 12. napján jogerős és végrehajtható. Ráckeve, 2014. augusztus 7.”

[21] 4. Megküldte a megkeresett bíróság továbbá a 9.Pf.20.300/2014/7. számú 2014. június 12-én kelt ítélet további két – a bírósági aktába le nem fűzött – példányát, amelyen az eljáró tanács tagjainak neve kizárólag „s. k.” jelöléssel szerepel. Az ítéletek a kiadmányt hitelesítő T. M.-né törvényszéki tisztviselő eredeti aláírásával és a másodfokú bíróság körbélyegzőjének eredeti lenyomataival vannak ellátva. Ezek a példányok alakilag megegyeznek az alkotmányjogi panaszhoz az elsőfokú bíróság által eredetileg mellékelte másodfokú ítélettel.

[22] 5. Megismételt megkeresésre az elsőfokú bíróság megküldte a 2014. június hó 12. napjára szóló, 9.Pf.20.300/2014/2. számú, 2014. március 12-én kelt idéző végzést. A végzésen „s. k.” jelzéssel aláíróként dr. L. B. törvényszéki bíró, „a tanács elnöke” megjelöléssel szerepel, a kiadmány hitelesítője T. M.-né törvényszéki tisztviselő.

III.

[23] Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról kellett döntenie. Ezért az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy az Abtv. 27. §-a alapján előterjesztett indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz előterjesztésére vonatkozó, törvényben meghatározott formai és tartalmi követelményeknek.

[24] 1. Az indítványozó perbeli jogi képviselője a Budapest Környéki Törvényszék 9.Pf.20.300/2014/7. számú támadott ítéletét 2014. augusztus 22-én vette kézhez, a bíróság tájékoztatása szerint a jogi képviselő az indítványt 2014. október 20-án személyesen terjesztette elő az elsőfokú bíróságon, így a panasz az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőn belül került benyújtásra. Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó alaptörvényi

és törvényi rendelkezéseket, a sérelmezett bírói döntéseket, az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit, továbbá az indítvány tartalmazza az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmének lényegét és tartalmaz az alaptörvény-elleneségre vonatkozó indokolást, valamint kifejezett kérelmet a sérelmezett ítéletek megsemmisítésére.

- [25] Az Alkotmánybíróság a Budapest Környéki Törvényszék 9.Pf.20.300/2014/7. számú ítélete elleni alkotmányjogi panasz befogadhatóságának vizsgálata során megállapította, hogy az indítvány az Abtv. 51–52. §-aiban foglalt formai feltételeknek megfelel.
- [26] 2. Ezt követően az Alkotmánybíróság tanácsa az Abtv. 56. § (2) bekezdése szerint mérlegelési jogkörében vizsgálta az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának tartalmi feltételeit, így különösen az Abtv. 26–27. §-ai szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. §-ban foglalt feltételeket.
- [27] Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban támadott bírói döntések alapján szolgáló eljárásban felperes volt, így érintettsége megállapítható, úgyszintén az is, hogy az indítványozó a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőséget kimerítette. Az Abtv. 29. §-a alapján az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetőségét vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik. Az indítványozó szerint a Budapest Környéki Törvényszék 9.Pf.20.300/2014/7. számú ítélete sérti az Alaptörvény B) cikkének (1) bekezdését (jogállamiság), valamint a XXVIII. cikkének (1) bekezdésében foglalt, az indítványozó tisztességes eljáráshoz való jogát.
- [28] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a tisztességes eljáráshoz való jogból fakadó alkotmányos követelmények vizsgálata érdemi alkotmánybírói eljárást igényelt a támadott másodfokú ítélet meghozatalának körülményeit illetően [a határozathozatal, a határozat kihirdetésének elhalasztása, a bíróság összetételében beállt változás, a határozat jogerőre emelkedésének időpontja és a határozathozattal során készített közokiratok alakísága], ezért az Alkotmánybíróság az Ügyrend 31. § (6) bekezdését alkalmazva az alkotmányjogi panasz befogadásáról döntött.

IV.

- [29] Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.
- [30] 1. Az indítványozó állította a tisztességes eljáráshoz való jogának, azon belül a törvényes bíróhoz való jogának sérelmét arra hivatkozva, hogy a másodfokú eljárás során a bíróság – a 2014. június 12-én tartott tárgyaláshoz képest – 2014. június 26-án más összetételben hirdette ki, az egyébként 2014. június 12-i keltezéssel ellátott ítéletét és az ítélethirdetés során a tanács egyik – az eljárásban addig részt nem vett – tagja ráutaló magatartással azt a látszatot keltette, hogy az ítélet meghozatalában részt vett és azzal egyetért.
- [31] 1.1. A tisztességes eljáráshoz való jog részét képező törvényes bíróhoz való jog alaptörvényi tartalmát az Alkotmánybíróság a következőképpen határozta meg: „Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése és az Egyezmény 6. cikk 1. pontja értelmében mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyét a törvény által felállított bíróság bírálja el. A törvény által felállított bíróságra vonatkozó követelmény magában foglalja a törvényes bíróhoz való jogot, vagyis azt, hogy egy konkrét ügyben az eljárási törvényekben megállapított általános hatásköri és illetékeségi szabályok szerint irányadó bírói fórum (bíró) járjon el. Ezt az alkotmányos elvet a Bszi. az Alapelvek között úgy fogalmazza meg, hogy senki sem vonható el törvényes bírójától [8. § (1) bekezdése]. A törvény által rendelt bíró pedig az eljárási szabályok szerint a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságon működő, előre megállapított ügyelosztási rend alapján kijelölt bíró [8. § (2) bekezdés]. A törvényes bíró tehát: a törvényben előre meghatározott hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságon működő, előre megállapított ügyelosztási rend szerint kijelölt bíró. Az ügyelosztási rendet az objektivitás és a személytelenség biztosítása, az önkényesség kizárása érdekében előző évben állapítja meg a bíróság elnöke, amely a tárgyévben kizárólag szolgálati érdekből vagy a bíróság működését érintő fontos okból módosítható [9. § (1) bekezdés]. Ebből következik, hogy a bíró és az ügy egymáshoz rendelése alkotmányosan csak előre meghatározott, általános szabályok alkalmazásával objektív alapokon történhet.” {36/2013. (XII. 5.) AB határozat Indokolás [32]}
- [32] Fentiek alapján a törvényes bíróhoz való jog alkotmányos elvéből tehát semmiképpen sem következik az, hogy a bíró személye, vagy – mint jelen esetben – az eljáró tanács összetétele az eljárásra vonatkozó törvényi rendelkezések betartása mellett ne változhatna az eljárás során. A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (továbbiakban: Pp.) 144. §-a rendelkezik azokról

a garanciális szabályokról, amelyek betartása kötelező, ha a folytatólagos tárgyaláson az eljáró tanács nem ugyanazokból a bírákból áll, akik a perben már korábban eljárak. A Pp. 145. § (3) bekezdése szerint pedig újból meg kell nyitni a tárgyalást, és a 144. §-nak megfelelően kell eljárni, ha a bírák személyében a változás a tárgyalás berekesztése és a határozathozatal között állott be. E rendelkezésből azonban az is következik, hogyha a bíróság összetétele a határozathozatalt követően változott meg, a berekesztett tárgyalást nem kell újból megnyitni és nincs eljárásjogi akadálya annak, hogy a határozathirdetésre halasztott tárgyaláson a meghozott döntést a bíróság más összetételben hirdesse ki.

- [33] Az indítványozó ügyében eljáró eredeti összetételű tanács – legalábbis a jelen határozat indokolásának II. részében ismertetett iratok tanúsága szerint – 2014. június 12-én hozta meg ítéletét, amelynek kihirdetésére a Pp. ismertetett szabályainak megfelelően, megváltozott összetételű tanácsban került sor 2014. június 26-án.
- [34] Mindezekre tekintettel tehát – alappal – nem vethető fel az indítványozó törvényes bíróhoz való jogának sérelme.
- [35] 1.2. Az Alkotmánybíróság – az indítványnak a jogerős határozat keltezésére és aláírására vonatkozó kifogásai miatt – bekérte és vizsgálat tárgyává tette a másodfokú eljárásban keletkezett iratokat a következők szerint.
- [36] A jelen határozat Indokolása [17]–[18] bekezdéseiben ismertetett, a 2014. június 12-én tartott tárgyalásról készített 9.Pf.20.300/2014/7. sorszámú jegyzőkönyv 4. oldalán lévő szöveg tanúsága szerint, a „tanács elnöke figyelmezteti a peres felek képviselőit a tárgyalás berekesztésére”, amelyet követően mind a felperesi jogi képviselő, mind a felperes személyesen rövid nyilatkozatot tett. A bíróság ezután kihirdette a határozat kihirdetésének – 2014. június 26. napjára történő – elhalasztásáról szóló végzést.
- [37] A Pp. 145. § (1) bekezdése szerint, ha a per vagy valamely külön eldöntésre alkalmas kérdés a határozathozatalra megérett, az elnök a tárgyalást berekeszti. A Pp. 145. § (2) bekezdése szerint pedig a tárgyalás berekesztése előtt az elnök köteles a feleket erre figyelmeztetni és megkérdezni, hogy kívánnak-e még valamit előadni.
- [38] A tárgyalási jegyzőkönyv tanúsága szerint a tanács elnöke a tárgyalás berekesztésére szóló figyelmeztetési kötelezettségének eleget tett, az indítványozó jogi képviselője és az indítványozó nyilatkozatát megtette, ezért az indítványozó és a vonatkozásban megillető garanciális jogok annak ellenére sem sérültek, hogy

a jegyzőkönyv a tárgyalás tényleges berekesztésére vonatkozó utalást *expressis verbis* nem tartalmazza.

- [39] A bíróság által megküldött iratok között zártan kezelendő iratként sem szerepelt a határozathozatalt megelőző zárt tanácskozásról készült jegyzőkönyv, továbbá a megkeresett bíróság sem utalt arra, hogy bár ilyen irat létezik, de annak megküldésére esetleg azért nem került sor, mert a Pp. kizárja annak az Alkotmánybíróság általi megismerhetőségét. A Pp. 214. §-a szerint: „(1) A bíróság a határozatát – ha tanácsban jár el – zárt tanácskozás után szavazással hozza meg. Egyhangúság hiányában a határozatot szavazattöbbséggel dönti el. (2) A fiatalabb bíró az idősebbet megelőzően szavaz, az elnök utolsónak adja le szavazatát. A szavazásnál kisebbségben maradó bíró jogosult írásba foglalt különvéleményét zárt borítékban az okirathoz csatolni. A tanácskozásról készült jegyzőkönyvet és a különvéleményt csak a perorvoslat tárgyában eljáró bíróság, a fegyelmi eljárás kezdeményezésére jogosult személy, – fegyelmi eljárás során – a fegyelmi bíróság, valamint a Kúria jogegységi eljárás kezdeményezésére jogosult, illetve a jogegységi eljárást lefolytató tanácsa tekintheti meg”.
- [40] Mivel sem a Pp. fenti rendelkezése, sem a bírósági ügyvitel szabályairól szóló 14/2002. (VIII. 1.) IM rendelet kifejezetten nem mondja ki, hogy a zárt tanácskozásról kötelező lenne jegyzőkönyvet felvenni, így a másodfokú bíróság eljárása e vonatkozásban sem kérdőjelezhető meg.
- [41] A jelen határozat Indokolása [20] bekezdésében ismertetett, a lefűzött iratanyagban szereplő ítéleti példányt az előadó törvényszéki bíró – az „s. k.” jelzéssel előírt neve felett – eredeti aláírásával látta el.
- [42] A Pp. 223. § (1) bekezdése szerint a bíróság által hozott határozatokat a tanács elnöke és tagjai, ha pedig a bíróság ülnökök közreműködése nélkül jár el, a bíró írja alá. Ha valamelyikük az aláírásban akadályozva van, ezt az akadály megjelölésével a határozaton fel kell tüntetni.
- [43] A Pp. hivatkozott rendelkezése alapján megállapítható, hogy az elsőfokú bíróságnál lefűzött iratanyagban lévő eredeti ítéleti példány aláírása nem felel meg a törvény által előírtaknak, azt az eljáró tanács tagjai – az előadó bírót kivéve – nem írták alá és akadályoztatásuk sem került feltüntetésre. Ennek okán az ítélet – jelen formájában – nem felel meg a Pp. 195. § (1) bekezdésében a közokiratokkal szemben támasztott azon követelménynek, amely a „megszabott alakban” történő kiállítás, a közokirat teljes bizonyító erejének feltételül szabja.

- [44] Ugyanakkor az Alkotmánybíróság megállapítása szerint az okirat e formai hibájából semmiképpen sem vezethető le az az indítványozói állítás, mely szerint az ítéletet nem az ott feltüntetett összetételű tanács hozta meg.
- [45] Az ítélet iratanyagban lefűzött példányát az elsőfokú bíróság 2014. augusztus 7-én jogerősítő záradékkal látta el, amely szerint „Az ítélet 2014. június 12. napján jogerős és végrehajtható.”
- [46] A Pp. 228. § (1) bekezdése szerint az a határozat, amely fellebbezéssel nem támadható meg, kihirdetésével emelkedik jogerőre; azok a határidők azonban, amelyeket a határozat jogerőre emelkedésétől kell számítani, a határozatnak a fellebbezés történt közlésétől kezdődnek.
- [47] A rendelkezésre álló iratok alapján egyértelműen megállapítható, hogy az indítványozó ügyében hozott másodfokú ítéletet a – megváltozott összetételű – bíróság 2014. június 26-án hirdette ki, ezért a záradékon feltüntetett, a jogerőre és a végrehajthatóságra vonatkozó időpont nyilvánvalóan téves, mert az nem előzhetette meg a kihirdetés időpontját.
- [48] Ugyanakkor az indítványozó és az alperes, ítélethirdetésen meg nem jelent jogi képviselői részére – a másodfokú ítéletet az iratanyagban lévő tértivevény tanúsága szerint – 2014. augusztus 22-én, illetve az alperesi jogi képviselő részére 2014. augusztus 12-én kézbesítette a bíróság. A Pp. már hivatkozott 228. § (1) bekezdése, valamint a Pp. 219. § (1) bekezdése alapján az indítványozót a fentiek okán, a tárgyi ügy mikénti kimenetelére kiható jogsérelem nem érte.
- [49] Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint a jogállam legfontosabb eleme a jogbiztonság, amelynek ki kell terjednie a jog egészére és egyes részterületeire is. A jogbiztonság megkívánja egyrészt a normavilágosságot, másrészt követelményt támaszt az egyes jogintézményekkel – így az igazságszolgáltatással – szemben is, amely szerint működésüknek törvényesnek és átláthatónak kell lenni. E törvényes és átlátható működés egyik alapvető feltétele a bíróságok eljárási cselekményeinek a jogszabályok szerinti dokumentálása, ideértve a határozatoknak az arra megszabott alakban történő kiállítását is.
- [50] Az Alkotmánybíróság azonban ezúton is hangsúlyozza: az eljárás egyes elemeinek törvénysértő volta önmagában nem eredményez szükségképpen alaptörvény-ellenességet, és – mivel eljárása során az Alkotmánybíróság előtt mérceül kizárólag az Alaptörvény áll –, csak alapos alkotmányjogi mérlegelés után dönthető el, hogy az okiratok kiállításával kapcsolatos egyes szabálysértések, akár külön-külön, akár összességükben alaptörvény-ellenességhez vezettek-e.
- [51] Jelen ügyben e mérlegelés során az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy a másodfokú ítélet nem sértette az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk

(1) bekezdése szerinti tisztességes eljáráshoz való jogát, valamint az annak részét képező törvényes bíróhoz való jogát, ezért az alkotmányjogi panaszt e vonatkozásban elutasította.

- [52] 2. Az indítványozó indítványában és annak kiegészítésében vitatta a másodfokú bíróság jogértelmezését és ennek kapcsán – ahogyan a határozathozatal körülményeivel összefüggésben is – állította az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének és a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét.
- [53] 2.1. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben sem látta okát annak, hogy állandó gyakorlatától – mely szerint az Alaptörvény jogállamiságra vonatkozó B) cikk (1) bekezdése nem tekinthető az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának, így a visszamenőleges hatályú jogalkotás és a kellő felkészülési idő hiányának eseteit kivéve alkotmányjogi panasz e rendelkezésre nem alapítható –, eltérjen, ezért az indítványt e tekintetben az Abtv. 64. § *d*) pontja alapján visszautasította.
- [54] 2.2. Az indítványozó állította az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét a másodfokú ítélet érdemi megállapításait illetően is.
- [55] Az alkotmányjogi panaszból megállapíthatóan az indítványozó valójában azt vitatta, ahogyan a másodfokú bíróság a konkrét ügyben a régi Ptk. rendelkezéseit a kártérítési igény elévülése kapcsán értelmezte. Az Alkotmánybíróság már több ügyben kimondta, hogy a bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi – vélt, vagy valós – jogsérelem orvoslása eszközének, ellenkező esetben az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb eszközzel már nem orvosolható.
- [56] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az Abtv. 64. § *d*) pontja alapján az indítványt e részében is visszautasította.
- [57] 3. Az Abtv. 43. § (4) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság a bírói döntés megsemmisítése esetén megsemmisítheti a döntéssel felülvizsgált más bírósági vagy hatósági döntéseket is.

- [58] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában állította a másodfokú ítélet alaptörvény-ellenességét és indítványozta, hogy azt az Alkotmánybíróság a Ráckevei Járásbíróság 15.P.20.260/2012/12. számú ítéletére is kiterjedő hatállyal semmisítse meg.
- [59] Az Alkotmánybíróság fentiek szerint a másodfokú ítélet megsemmisítésére irányuló indítványt elutasította, ezért a Ráckevei Járásbíróság 15.P.20.260/2012/12. számú ítéletének megsemmisítésére irányuló indítványt az Abtv. 64. § d) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2015. július 13.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1795/2014.

